

Με βαθιά θλίψη η Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου αποχαιρετά ένα σπάνιο αρχαιολόγο, ένα σπάνιο άνθρωπο, ένα σπάνιο φίλο. Ο Νίκος Ευστρατίου, από τους πιο σημαντικούς μελετητές των πρωιμότερων φάσεων της προϊστορίας της Ελλάδας και της Κύπρου και για πολλά χρόνια καθηγητής Προϊστορικής Αρχαιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, έφυγε από τη ζωή το Σάββατο, 20 Δεκεμβρίου 2025, σε ηλικία 72 ετών.

Ο Νίκος Ευστρατίου γεννήθηκε στην Αυστραλία το 1953 αλλά μεγάλωσε στην Κομοτηνή. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και στο Bedford College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, όπου ειδικεύτηκε στην αρχαιολογία του Αιγαίου και της ευρύτερης Ανατολικής Μεσογείου, και στην Εθνοαρχαιολογία. Ανήκε στους αρχαιολόγους εκείνους που έφεραν νέα πνοή στην αρχαιολογική έρευνα της Μεσογείου, προσεγγίζοντας τις αρχαίες κοινωνίες με πρωτοποριακή ματιά και καινοτόμο μεθοδολογία, πάντοτε με ιδιαίτερη έμφαση στην διεπιστημονική έρευνα. Οι ανασκαφές και οι έρευνές του, από τις οροσειρές της Πίνδου, της Ροδόπης και της Κύπρου, από τη Θράκη και τη Μακεδονία ως το Ομάν της Μέσης Ανατολής, και από τη Λήμνο ως την Κρήτη, μας έδειξαν νέους τρόπους κατανόησης των ανθρώπων και των τόπων τους.

Η σχέση του με την Κυπριακή αρχαιολογία εδραιώθηκε όταν δίδαξε ως Επισκέπτης Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000. Στους φοιτητές του στην Ελλάδα και την Κύπρο φρόντιζε πάντα να περάσει όχι μόνο γνώσεις, αλλά και ευθυκρισία, επιστημονικό ήθος και συνέπεια.

Μέχρι το τέλος της ζωής του δίδασκε και ανέσκαπτε ακούραστα. Στην Κύπρο δεν έπαψε ποτέ να αναζητά τα παλαιότερα ίχνη ανθρώπινης παρουσίας. Τα εντόπισε στην επαρχία Πάφου, στις νότιες υπώρειες του Τροόδου, όπου από το 2009 διηύθυνε την αρχαιολογική έρευνα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου στη θέση Βρέτσια-Ρουδιάς. Οι ανασκαφές του αποκάλυψαν δύο θέσεις της Επιπαλαιολιθικής (10^η-9^η χιλιετία π.Χ.) και της Ακεραμικής Νεολιθικής περιόδου (7^η χιλιετία π.Χ.) και άνοιξαν νέους δρόμους στη μελέτη μιας ολόκληρης περιοχής της ορεινής ενδοχώρας του νησιού που πριν δεν γνωρίζαμε αρχαιολογικά.

Το αποτύπωμα που αφήνει στην αρχαιολογία των τόπων με τους οποίους ασχολήθηκε θα παραμείνει ζωντανό, το ίδιο και το παράδειγμα του. Το σπουδαίο ερευνητικό του έργο θα συνεχίσει να εμπνέει πολλές γενιές αρχαιολόγων στην κατανόηση της κυπριακής προϊστορίας.

Εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας στη σύζυγό του Φωτεινή και τον γιό του Λουκά, και σε όλη την οικογένειά του. Οι τωρινοί και οι μελλοντικοί αρχαιολόγοι θα τον θυμούνται πάντα.

